

raar gevoel in de onderbuik, een trilling ergens diep vanbinnen de drijfveer geweest. Ik zeg dat hier nu allemaal om eigenlijk te zeggen dat ik de hamvraag naar het waarom, de reden, de kern van een toneeldenken alleen langs een kronkelweg of via een soort onderbuikdenken kan benaderen.

Ik zie op een blauwe maandag - en veel later dan de rest van de wereld - **Twin Peaks** op de video en voel dat het een juiste manier is om over de wereld iets te vertellen. Ik weet ook dat Lynch een amerikaander is, of toch in elk geval geen belg, en dat ik het helemaal anders zou vertellen. Maar wel met hetzelfde idee of denken in het achterhoofd. Via dezelfde omweg.

Ik zie in **The Singing Detective** ene met een raar soort huidziekte omringd door dokters. De patiënt wordt wazig en niet veel later zingen die dokters ineens een oerwoudlied, dansen verpleegsters de cancan en wordt een rit door ziekenhuisgangen een bevreemdende reis. Hoewel die huidziekte of het hallucineren door medicijnen niet aanwijsbaar mijn favoriete onderwerpen zijn, wordt ook hier de 'techniek' aangevoeld als juist. Via alweer een omweg wordt de wereld getoond zoals die werkelijk is; bedrieglijk reëel.

Hoewel de aangehaalde voorbeelden slechts een fractie vormen van de verzamelde inspiratiebronnen, zijn ze m.i. raak gekozen. Via eerder banale basisverhalen (de ziekte van een schrijver, het oplossen van een moord) wordt iets veel groters en omvattenders aangeraakt: de werkelijkheid en hoe die te bekijken. Dat is waarschijnlijk het doel van mijn tonelen: een weg zoeken om de realiteit te vervormen, teneinde diezelfde realiteit beter te begrijpen. Het is de vervorming die deuren opent naar een andere manier van kijken en een eigen manier van vertellen. Via deze kronkelweg wil ik mijn wereld of realiteit (België, Vlaanderen, Borgerhout, de planeet) bekijken. In het optimistische schema levert dat voorstellingen op die ons een spiegel voorhouden. In het aller-optimistische schema zijn het tonelen met rock 'n roll in. Voor hetzelfde geld zegt ieder na afloop dat het nergens over ging. En heeft men dan ongelijk?

Om deze duistere woorden een sprankel inhoud te geven, wil ik u graag het Waaiendijck-project presenteren. Het is de komende tijd mijn manier, mijn kader, mijn kronkelweg om over de wereld iets te vertellen.

2. UIT DE VERZAMELDE VOORBESCHOUWINGEN OP WAAIENDIJCK Over Waaiendijck met orde vertellen kan niemand.

Valavond. Aan de einder snijdt een stad hoekskes uit den hemel - nu eens is die vuurrood als in amerikaanse filmen, dan weer jakkeren wolken jachtig voort - en waar wij ook kijken, nergens ontsnapt ons oog aan de wereld zoals die werkelijk is.

Vraag. Is het de wind die roet en vuiligheid naar ons jaagt en die verre geluiden ijl en in flarden tot bij ons brengt? Is het de wind die afval in het stekelgras hangt? Is het de wind die onze haren en gedachten verwart? Is het deze wind die eindeloos over deze dorre vlakke jaagt die maakt dat het hier... anders is?

Zo antwoorden wij: men weet het niet.

Maar niets verrukt ons meer dan het spel van een platiëken zakske met de lucht. En altijd denken wij: nu komt het neder zie, of daar schiet het weer weg voor nieuwe kapiolen, andere buitelingen, hangt het soms seconden in het ijle om dan verder te zweven...

En zo vergaat het ook ons in Waaiendijck.

3. ENKELE IMPRESSIES OVER WAAIENDIJCK, TER LERING EN VERMAAK

Daar waar ze de versleten plakaten van cinema's achterlaten, daar waar niemand ooit komt, daar waar alles samenwaait wat in de stad te licht of te los is, daar waar er efkes niks is tussen de voorstad en het platteland, daár is het fiere Waaiendijck.

De bewoners dezer merkwaardige enclave verschillen in niets van u en ik, behalve dan dat er ene soms heel scherp op Guust Flater lijkt, en twee anderen spreken nu eens de woorden van een mop van Gaston en Leo en dan weer zoals Walschap boeken schrijft.

De geluiden daar zijn dezelfde als hier bij mij thuis, maar meedragend door de wind, zodat ge u soms afvraagt: hoor ik wat ik hoor, of is het anders? En vanwaar komt de wind als ge soms een flard bekende toespraak hoort uit vergeten dagen, of een verwrongen hit van nu? Wat ge er ziet is wat rondom ons op straat gebeurt, of in de slaapkamer of in de hofkes achter uw huizen. Soit, beelden die ge kent, van in het echt of van in de film. Iemand die zich uitkleedt zoals iedereen elke dag, maar dan op de manier van Brigitte Bardot. De huizen zoals in uw straat, maar wie de deur dicht trekt, trekt de gevel mee. En staat alsof de hele wereld op hem is neergekomen in de uitsparing van een venster. Het licht is er zoals bij ons onvoorspelbaar. Soms stralend en scherp, maar voor 't zelfde geld grijs en triest. We hebben daar mee leren leven; het is gelijk het is.

4. EEN WERELD GELIJKEND AAN DE ONZE, MAAR DAN ANDERS

Dit Waaiendijck, waar u zich (net als ik) heden slechts een vaag beeld bij kan vormen, is decor en onderwerp van mijn volgende stukken. Het eerste deel **Waaiendijck I** gaat in mei 2001 in première. Het tweede deel **De jongen cascadeur** wordt verwacht in het najaar van 2001. Voor het derde deel **Deps/Nieuw Deps**, naar de boeken van Walschap, is nog geen periode voorzien. Geen mens weet of er nog meerdere delen zullen volgen.

Ik werk graag in cycli, en wel om verschillende redenen. Deze werkwijze verplicht me dieper in te gaan op onderwerp en thema, hetzelfde idee kan op verschillende manieren of vanuit andere standpunten belicht worden - al vaak overviel me het gevoel pas ná een afgewerkte voorstelling echt te weten waarover het gaat - en op deze manier kan het 'materiaal' in alle rust en in een juiste dosering behandeld worden. Zo leerde mij tenminste de vorige 'cyclus' over Louis Paul Boon.

Deze 'geniaal-maar-met-te-korte-beentjes-actie' ontstond organisatorisch en had nimmer de ambitie zich met het wat hoogdravend klinkende 'cyclus-woord' te tooien. Toch voelde ik hoe zich uit elke voorstelling nieuwe en betere ideeën destilleerden. Zo was **DAT...DAT** (1998) een haast logisch gevolg van **De vrieskelders** (afstudeerproject RITS, 1995) en **De Vergeten Straat** (H. Teirlinck, 1997).

Dat Louis Paul Boon het logische kader was van waaruit de wereld werd bekeken, spreekt voor zich. En zo raken we het tere punt; van welk kader nu die steeds onoverzichtelijker wereld besnuffelen en betasten? Waaiendijck is voorlopig een antwoord.

Het uiteindelijke doel van deze Waaiendijck-actie is immers even helder als hoogmoedig: een wereld scheppen, gelijkend aan de onze, maar dan anders. En via deze 'andere' wereld - zo is de stille droom - kan het leven van alledag scherper dan ooit worden weergegeven. Met Waaiendijck wordt immers een minimaatschappij geschapen naar evenbeeld van de wereld, waardoor mechanismen, gedachtehandelingen en overtuigingen van die grote wereld op dit microniveau uitgepuurd en overzichtelijk worden. Het rijke zielenleven alhier diep als bron. De kermissen, de fermettes, de politiek, de gsm's, files, wilde feesten, de chagrijnige koppen op den tram maandagmorgen en dit alles in het oneindige en altijd eentje meer. Met die elementen wordt Waaiendijck gebouwd. Waaiendijck als zinnebeeld voor België (dat land mythische staat veel meer tot de verbeelding spreekt dan het tot nu toe orde kleffe Vlaanderen).

Wie verbeeldt, vervalst. En gelukkig maar. Zo kunnen we eens go lachen door hier wat uit te vergroten en daar wat te romantisieren teneinde het leven te tonen zoals we het allemaal zouden willen leven, groots en meeslepend. Door het leven te tonen zoals het is: met e